

Dames en heren,

Sblomo!

Ik heet u van harte welkom in het Mor Efreem klooster, de zetel van de Syrisch-Orthodoxe bisschop van Nederland.

Vandaag is het wereldvluchtelingendag, uitgeroepen door de Verenigde Naties. Vandaag staan we stil bij het lot van vluchtelingen wereldwijd. Een juiste datum om met elkaar tijdens dit seminar van gedachten te wisselen over de vraag hoe kerken de mensen in Syrië kunnen helpen. Ik voel me vereerd met uw aanwezigheid.

Het klooster waar u vandaag te gast bent is in 1981 gekocht door de Syrisch-Orthodoxe gemeenschap; het eerste klooster van onze mensen in Europa. Het is destijds gekocht om onze mensen te kunnen huisvesten. Dat is van oudsher een functie van onze kloosters: bescherming bieden aan onze mensen in de knel. Veel Suryoye, zo worden wij ook wel genoemd, zijn vanaf 1975 uit het Midden-Oosten gevlucht om een veilig heenkomen te zoeken in Europese landen. In Turkije woedde een burgeroorlog en we vertrokken naar Libanon en Europa. Ook in het begin van de vorige eeuw, in de nadagen van het Ottomaanse rijk, waren we daar niet veilig en werden we verdreven.

En zo gaat het maar door: zijn we ergens gevestigd, hebben we een huis gebouwd, een bedrijf en een kerk tot stand gebracht, dan lijkt het lot zich tegen ons te keren en worden we weer opgejaagd. Daarom is onze kerk en zijn onze familieverbanden zo belangrijk. Ze zijn een veilige haven in een onzekere wereld.

Dit is een weerkerend patroon in onze lotsgeschiedenis. We zijn permanente nomaden. Op de vlucht voor geweld, maar ook in een poging om onze positie te verbeteren. Het lijkt of de wereld nooit helemaal veilig is voor ons. Onze mensen vluchtten de laatste jaren uit Syrië naar Irak. Tientallen jaren geleden vluchtten ze vanuit Irak naar Syrië omdat het daar onder Franse overheersing veilig was. U hebt ongetwijfeld gelezen en gehoord dat onze mensen nu in Irak ook niet meer veilig zijn.

Het uitgangspunt van opvang in de eigen regio lijkt dan ook niet realistisch. Zo blijkt ook wel uit de vele honderden ontheemde Syriërs die nu in Italië aankomen.

Als bisschop sta ik voor een dilemma; wat moet ik tegen de mensen zeggen? Kom naar het veilige Europa of blijf vooral bij onze wortels in het Midden-Oosten? We willen immers de landen van de christelijke bakermat niet verliezen. Je kunt echter niemand vragen te blijven onder de huidige omstandigheden waarin extreem geweld aan de orde is. Je kunt aan de andere kant ook niemand het recht ontzeggen om terug te kunnen keren naar zijn geboortegrond.

In mijn ogen is de aanwezigheid van christenen in het Midden-Oosten van belang; niet alleen historisch en cultureel, maar ook economisch en politiek. Familieleden buiten het Midden-Oosten leven niet alleen mee, maar zijn ook van belang voor de sociaal-economische ontwikkeling van Syrië. Westerse Suryoye steunen hun familie door te investeren in hun bedrijven. Zo zijn er fabrieken en moderne boerderijen van de grond gekomen in Noordoost Syrië. Deze hulp is momenteel helaas niet meer mogelijk. Hervatten van deze hulp is van groot belang bij de fase van wederopbouw die ongetwijfeld zal komen. De aanwezigheid van christenen in het Midden-Oosten is dus van belang bij de wederopbouw en zet deuren open naar de westerse wereld.

Wat kunnen we nog meer doen? We blijven onze mensen moreel steunen met onze aandacht en onze gebeden. Er gaat geen dag voorbij zonder dat we denken aan onze zusters en broeders in de herkomstlanden. En juist vandaag gaan onze gedachten uit na alle mensen die dag in, dag uit, te leiden hebben onder extreme omstandigheden in Syrië. En met geld en goederen proberen wij hun te steunen. Geld is gezonden en menige container met warme kleding en dekens is vanuit Twente verstuurd. Het blijkt dat kerkelijke netwerken van belang zijn. Zij garanderen dat de hulp ook echt aankomt op de goede plek. Waar de staat tekort schiet in de zorg om haar inwoners om hen een veilige plek te bieden, kan het kerkelijk verband dit tekort compenseren.

Tenslotte: enkele maanden geleden heb ik staatssecretaris Teeven een brief gestuurd met daarin het aanbod om Syriërs die momenteel in buurlanden in de eigen dorpen, kerken en kloosters worden opgevangen en die familie hebben in Nederland, naar Nederland te laten komen. Deze ruim 500 personen kunnen op basis van een tijdelijke vergunning in Nederland worden opgenomen. Hun familie in Nederland kan bij de opvang een belangrijke rol spelen en hen voorbereiden op terugkeer naar Syrië in de nabije toekomst.

Ik sluit mijn toespraak af met een *Leerdicht over Nisibis* van Mor Efram de Syriër (†373) de patroonheilige van ons klooster.

Heer, mijn kinderen zijn gevlucht,
 Als kuikentjes uit hun nest gevlogen,
 Opgeschrikt door de adelaar.
 Zie toch hoe zij zich schuilhouden uit angst
 En breng hen in vrede terug naar huis!

Luister, mannen van de oogst,
 Naar wat mijn oren horen.
 Nee, hun gezangen zijn verstomd.
 Dat het goede bericht van onze bevrijding
 Mij snel mag bereiken en mij weer doen opleven!

Wat voor angstaanjagende geluiden
 Klinken nu op mijn wachttorens:
 Mijn bevrijders bewaken mijn torens
 En hoor ze toch eens schreeuwen:
 Dat de vrede ze mag doen verstommen!

Buiten mijn muren is er vrede:
 Het volk van het land drijft de spot met mij!
 Binnen mijn muren is er vrede:
 Luid wordt er handel gedreven.
 En dat is de dank die ik krijg?

Bevrijd uw onschuldig volk, o heer,
 Van het kleed van klacht
 En ook uw priester die in alle reinheid
 Zijn zwarte kleren bedekt heeft
 Met een boetekleed.

De kerk en haar dienaars –
 De stad en haar inwoners:
 Zij allen danken u, Heer.
 Dat de klanken van de vrede de beloning vormen
 Voor de hymnen die zij voor u zongen!

–Efreem de Syriër, *Leerdicht over Nisibis* 4, strofen 23-28.